

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2023-04-25

Diarienummer:
ALN-2023-00058

Handläggare:
Daniel Karlsson, Daniel Rosenfeld

Delårsbokslut per mars och delårsuppföljning per april

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** fastställa ekonomiskt delårsbokslut per mars 2023 enligt ärendets bilaga 1,
2. **att** fastställa verksamhetsplan och budget, förenklad delårsuppföljning per april 2023 enligt bilaga 2, samt
3. **att** överlämna dessa till kommunstyrelsen.

Ärendet

Enligt de av kommunstyrelsen fastställda riktlinjerna ska nämnderna ta fram två delårsrapporter under året för uppföljning av verksamhet och ekonomisk uppföljning. Dels en uppföljning per mars/april dels en uppföljning per augusti. Därtill ska ett årsbokslut göras. Uppföljningarna ske delges kommunstyrelsen.

Vård- och omsorgsförvaltningen har upprättat förslag till uppföljning för nämndens uppdrag per april 2023, samt ekonomisk uppföljning per mars 2023.

Beredning

Ärendet har beretts av tjänstepersoner på vård- och omsorgsförvaltningen och ekonomistaben i samarbete med förvaltningsledning. Underlag till delårsuppföljningen har lämnats av åtgärdsansvariga avdelningar och enheter på förvaltningen.

Föredragning

Äldrenämnden fattade den 16 februari 2023 beslut om Verksamhetsplan 2023 med plan för 2024–2025. Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2023 med plan för 2024 och 2025 och visar hur nämndens politik bidrar till att uppfylla de krav som ställs genom fokusmål, uppdrag och budget.

Verksamhetsplan och budget följs upp genom två delårsrapporter (per mars/april samt augusti) samt genom ett årsbokslut. Intervall och omfattning fastställs av kommunstyrelsen.

Ekonomiskt delårsbokslut per mars

Resultatet ackumulerat per mars 2023 var en positiv avvikelse mot budgetramen på 4 miljoner kronor. Det är ett bättre utfall resultatmässigt än föregående år motsvarande period. Prognosen för helåret är en positiv avvikelse mot budgetramen på 15 miljoner kronor.

Delårsuppföljning av verksamhetsplanen per april

Delårsuppföljningen av verksamhetsplanen per april är mindre omfattande. Fokus ligger på planering och avvikelserapportering. För samtliga uppdrag gäller att uppdragets status samt beräknat slutår ska anges.

För uppdrag som är nya ska även de planerade åtgärderna inom uppdraget kort kommenteras. För övriga uppdrag ska endast eventuella avvikelser kommenteras, det vill säga att uppdrag inte löper på som tänkt.

Äldrenämndens verksamhetsplan innehåller 14 uppdrag och 30 åtgärder. Därtill innehåller verksamhetsplanen tre nämndmål. Vid delårsuppföljning per april pågår arbetet enligt plan för samtliga uppdrag och åtgärder.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga direkta ekonomiska konsekvenser för nämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 april 2023
- Bilaga 1, Ekonomiskt delårsbokslut per mars 2023
- Bilaga 2, Verksamhetsplan 2023 – Förenklad delårsuppföljning per april 2023

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Nämnd
Äldrenämnden

Datum:
2023-04-21

Nämndbehandlas:
2023-05-10

Handläggare:
Magnus Bergman-Kyllönen
Ida Sverkersson-Skogman
Annika Stenman-Eriksson

Delårsbokslut per mars 2023

ÄLDRENÄMNDEN	Resultat per mars			
	Kommunbidrag	Periodens utfall	Periodens utfall	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2023	202301-202303	202201-202203	202303
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Öppen verksamhet	61	-2	-1	-5
Ordinärt boende	853	-1	2	12
Särskilt boende	1 314	6	-10	8
Nämnden totalt	2 231	4	-9	15

Nämndens analys – sammanfattning

Resultatet för äldrenämnden per mars 2023 avviker positivt mot budgetramen med 4 miljoner kronor (-9 miljoner kronor per mars 2022).

Nämndens avgiftsintäkter överstiger budget med 3 miljoner kronor per mars som en följd av högre volymer inom särskilt boende.

Personalkostnaderna för egenanställd personal totalt för nämnden är cirka 5 miljoner kronor lägre än budget per mars vilket bland annat beror på att nyrekrytering av legitimerad personal är på en lägre nivå än förväntat enligt budget. Vidare är en annan förklaring till de lägre personalkostnaderna per mars vidtagna resultatförstärkande åtgärder inom särskilt boende, egen regi. Merkostnaderna, skillnaden mellan vad egen anställd legitimerad personal hade kostat mot inhyrd legitimerad personal, är cirka 4 miljoner kronor till och med mars. Sjuk- och övertidskostnader är markant lägre än samma period föregående år vilket delvis bedöms kan härledas till effekter av olika satsningar och aktiviteter som genomförts (med finansiering från statsbidrag) samt mindre smittspridning av covid-19 i år jämfört med föregående år samma period.

Kostnaderna totalt för köp av verksamhet (volym) är 10 miljoner lägre än budget per mars och det är främst inom hemtjänst (egen regi) som volymerna är lägre. Hemtjänsten, egen regi, har dock inte kunnat anpassa bemanningen till de lägre volymerna vilket gör att kostnadseffekten för nämnden inte motsvarar den lägre volymen nämnd ovan. De lägre volymerna mot budget inom hemtjänst extern regi är cirka 3 miljoner kronor möts upp av de något högre volymerna inom särskilt boende extern regi på samma belopp.

Resultat per verksamhet

Ordinärt boende

Ordinärt boende har ett resultat som i stort följer budget trots höga bemanningskostnader för inhyrd legitimerad personal. Lägre volymer inom hemtjänsten, både egen och extern regi påverkar däremot nämndens resultat något åt det positiva hållet. De högre bemanningskostnaderna är lika stora som den lägre volymen varför nettot blir nära noll. I prognosen finns åtgärder med för att egen regins hemtjänstenheter ska anpassa bemanningen mer till de lägre volymerna.

Särskilt boende

Verksamhetsområdet särskilt boende har ett resultat på 6 miljoner kronor och 16 miljoner kronor bättre än föregående år. 10 miljoner kronor utav det bättre resultatet mot föregående år beror på att kommunbidrag flyttades från ordinärt till särskilt boende. Detta på grund av att volymerna varit stabila inom hemtjänst senaste åren men ökat markant inom särskilt boende.

På grund av volymökningen, antalet belagda platser, är avgiftsintäkterna högre än budgeterat och har påverkat resultatet positivt med 3 miljoner kronor. Beläggningsgraden har ökat både inom egen och extern regi vilket innebär att antalet tomplatser minskat per mars.

Öppen verksamhet

Resultatet per mars för öppen verksamhet är -2 miljoner kronor, som är i linje med budget.

Egen regi och systemledning

I tabellen nedan visas resultat mot budget och föregående år uppdelat på egen regins olika avdelningar och systemledning.¹

Avdelning/område Belopp i miljoner kronor	Resultat per mars 2023	Avvikelse mot budget	Resultat per mars 2022
Systemledning	41	31	11
Avd Ordinärt boende (egen regi)	-16	-15	-3
Avd Särskilt boende (egen regi)	-4	1	-6
Avd Hälso- och sjukvård (egen regi)	-17	-13	-11
Totalt	4	4	-9

Systemledning, där myndighet ingår, har en stor positiv avvikelse mot budget vilket framför allt beror på lägre volymer inom hemtjänst och högre avgiftsintäkter inom särskilt boende.

Inom egen regi har avdelningarna ordinärt boende och hälso- och sjukvård negativa avvikelser mot budget per mars som beror dels på att kostnaderna för inhyrd legitimerad personal är högre än budgeterat, dels på att volymerna har varit lägre än förväntat första kvartalet och personalkostnaderna inte kunnat anpassats därefter.

¹ Systemledning är verksamhet inom äldrenämnden som inte är egen regi såsom exempelvis myndighet köp av verksamhet, avdelning kvalitet och utveckling med flera

Avdelningen särskilt boende (egen regi) har en positiv avvikelse med 1 miljon kronor per mars mot budget men ett totalresultat på – 4 miljoner kronor per mars. I budget per mars var resultatet budgeterat med ett periodiserat underskott på – 5 miljoner kronor medan budgeten på helår för särskilt boende egen regi är en budget i balans. Cirka 75 procent av enheterna inom särskilt boende egen regi håller sin budgetram första kvartalet där vidtagna ekonomiska handlingsplaner indikerar ge effekt.

Årsprognos och prognososäkerhet år 2023

Äldrenämnden prognostiserar ett positivt årsresultat med 15 miljoner kronor. Volymerna inom hemtjänst bedöms fortsättningsvis vara lägre än budget samtidigt som egen regins hemvårdsenheter arbetar för att anpassa bemanningen till de lägre volymerna.

Inom särskilt boende bedöms volymerna fortsätta öka och därmed även avgiftsintäkter där intäkterna bedöms bli 12 miljoner kronor högre än budgeterat för 2023. Beläggningsgraden inom både egen och extern regi bedöms bli högre än budgeterat och fortsatta handlingsplaner inom egen regi beräknas ge fortsatta effekter.

Prognosen bygger också på att de prestationsbaserade statsbidrag som nämnden förväntas erhålla under året beviljas för att möta de ökade kostnaderna som funnits för att ha tillsvidareanställt en ökad andel timanställd personal.

Risker och osäkerhet

	Prognos-försämring	Prognos-förbättring	Prognosspann	
			Min	Max
Prognososäkerhet	20	5	-5	20

Det finns osäkerheter kring sökta prestationsbaserade statsbidrag och storlek på belopp men bedömningen är att medel förväntas erhållas (retroaktivt) för vidtagna aktiviteter och underlag för genomförda prestationer är inskickade enligt villkor för bidragen. Den fortsatt utmanande situationen med brist på egenanställd legitimerad personal samt generellt en osäkerhet kring volymutveckling gör att årsprognosen bedöms kunna landa mellan - 5 och +20 miljoner kronor.

Investeringar

	KF-budget	Periodens utfall	Periodens utfall	Helårsprognos
	2023	202301-202303	202201-202203	202303
Investeringar	17	0	5	0

Nämndens investeringsram är 17 miljoner kronor för 2023. Investeringsplanen består bland annat av inventarier till särskilt boende och ordinärt boende, trygghetslarm samt brandförebyggande åtgärder. Nämnden förväntas hålla sin budgetram för investeringar.

Äldrenämnden
Delårsuppföljning

Handläggare:
Karlsson Daniel, Daniel Rosenfeld

Datum:
2023-04-19

Diarienummer:
ALN-2023-00058

Version: 1.0

Verksamhetsplan 2023

Förenklad delårsrapportering per april

Status på kommunfullmäktiges uppdrag och nämndmål

Fokusmål	Kommunfullmäktiges uppdrag/nämndmål	Nämndens åtgärder	Status uppdrag /nämndmål	Uppdrag/nämndmål förväntas vara färdigt	Kommentar för nya uppdrag/nämndmål
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden	Nytt uppdrag 2023: Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.	Genomlysna nämndens administration och stödprocesser för att identifiera effektiviseringsmöjligheter.	Påbörjat	2025	En översyn är påbörjad för att effektivisera administrativa arbetsuppgifter inom flera av nämndens verksamheter och fortgår under året. Exempel på redan påbörjade aktiviteter under 2023 är upphandling av bemanningskonsult för att säkra effektiva och hållbara scheman, samt att organisatoriskt samla medarbetare med specialfunktioner för att uppnå samarbets- och effektivitetsvinster.
	Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.	Utveckla förutsättningarna för innovativa arbetssätt och ökad användning av digital välfärdsteknik i nämndens verksamheter, exempelvis genom automatisering, digital tillsyn, handläggarstöd och e-tjänster.	Påbörjat	2024	
	Nytt uppdrag 2023: Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett	Minska behovet av inhyrd legitimerad personal.	Påbörjat	2025	Under våren kommer uppföljning av kompetensförsörjningsplaner på avdelningarna att påbörjas med stöd av HR. Även arbetet med ersättningsplanering startar under våren. Fortsatt arbete kring chefsintroduktion med

	<p>hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetsätt inom kommunkoncernen.</p>	<p>Minska andelen visstidsanställda medarbetare och fasa ut delade turer.</p> <p>Utveckla arbetet med kompetensinventering och kompetensplanering.</p>			<p>utbildning Ny som chef, pilotprojekt HR stöd vid rekrytering, dessa kommer följas upp och utvärderas i höst genom samtal och intervjuer med nya chefer som kommer jämföras med tidigare samtal.</p> <p>Resultatet från medarbetarundersökning som kommer under april kommer följas upp och analyseras utifrån det arbete som gjorts hittills. Arbete med avslutssamtal och struktur kring detta kommer arbetas fram. Enkät för sommarvikarier har tagits fram för att kunna följa och stärka oss som arbetsgivare i vad man upplever som ny hos oss, ett ytterligare underlag som vi kan använda för att attrahera nya medarbetare.</p> <p>Inom hälso- och sjukvård kartläggs behoven gällande att rekrytera och bibehålla chefer samt legitimerad personal. Fokusområden under året är även att minska behovet av inhyrd legitimerad personal samt minska andelen visstidsanställda medarbetare och fasa ut delade turer.</p>
	<p>Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg.</p>	<p>Arbeta aktivt för språkutvecklande arbetsplatser i samverkan med berörda nämnder, exempelvis genom språkombud, utbildning för språkstödare och handledare, för att stärka kunskaper i svenska språket.</p>	Påbörjat	2023	
	<p>Nytt uppdrag 2023: Åstadkomma en omställning mot en</p>	<p>Utveckla samverkan med berörda nämnder och Region Uppsala för att stärka</p>	Påbörjat	2025	<p>Arbete pågår sedan tidigare enligt uppdragets intentioner. Kommunfullmäktiges uppdrag i mål och budget är dock nytt för i år och riktas till OSN, ÄLN, KTN, IFN, SCN, UBN, AMN och PBN.</p>

	<p>effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.</p>	<p>kommunens del i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande inom effektiv och nära vård 2030.</p> <p>I samverkan med interna och externa aktörer utveckla förebyggande, hälsofrämjande och rehabiliterande arbetssätt och insatser.</p> <p>Säkra att nämndens vård och omsorg är jämlik och samskapande.</p> <p>Möjliggöra uppföljning av indikatorer som kan utgöra underlag för att följa och utveckla omställningsarbetet till en effektiv och nära vård.</p>			<p>Exempel på aktiviteter som är planerade för år 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Framtagande av indikatorer för att följa omställningen till en effektiv och nära vård. • Genomförande och uppföljning av pilot kring styrning och ledning inom Vårdcentrum centrala Uppsala. • Fortsatt arbete med förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter inom ramen för geografiskt hälsouppdrag i Gottsunda. • Geografiskt hälsouppdrag i fler områden i kommunen. <p>Inväntar ev. ytterligare exempel på åtgärder från Karin E och Susanne S.</p>
	<p>Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen.</p>	<p>Säkerställa bemanning efter behov inom nämndens biståndsbedömda verksamheter, samt stärka samvaro och gemenskap.</p> <p>Stötta äldre att använda digital teknik i det dagliga livet, exempelvis genom riktade stödinsatser och</p>	<p>Påbörjat</p>	<p>2024</p>	

		introducera tillgängliga digitala tjänster för brukare.			
	(Gemensamt HR-nämnd-/bolagsmål) Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv	Öka förståelsen för det gemensamma uppdraget.	Påbörjat	2024	
	(Gemensamt HR-nämndmål) Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap	Skapa förutsättningar så att chefer på alla nivåer ska kunna stimulera medarbetare till medledarskap och aktivt medskapande.	Påbörjat	2024	
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb	Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.	Stärka förutsättningarna för löpande dialog och samverkan med nämndens externa leverantörer.	Påbörjat	2023	
	Nytt uppdrag 2023: Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och	Fortsätta att utveckla samverkan med brukare, intresseorganisationer, fackliga organisationer, civilsamhället och andra	Påbörjat	2025	Ett viktigt fokusområde under år 2023 rör dialog och samverkan mellan förvaltning/nämnd och civilsamhället. Under året kommer nämndens riktlinjer för föreningsbidrag att revideras i samråd med civilsamhället. Därtill fortsätter det

	tillsammans med omvärlden.	berörda parter genom kontinuerlig dialog, uppföljning och omvärldsbevakning.			gemensamma utvecklingsarbetet avseende formerna för dialog och samverkan mellan parterna.
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.	Minska nämndens miljöpåverkan, med särskilt fokus på etappmålen 2, 5 och 6 i kommunens Miljö- och klimatprogram.	Påbörjat	2024	
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.	Fortsatt arbete och samverkan för att motverka och upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning, samt synliggöra system för visseblåsning. Stärka äldreperspektivet i det brottsförebyggande arbete i samverkan med övriga kommunala aktörer och polisen.	Påbörjat	2023	

	<p>Nytt uppdrag 2023: Förebygg och bryt segregationen och skapa förutsättningar för fler bostäder med låg boendekostnad.</p>	<p>Genom förstärkt kunskapsuppbyggnad identifiera effektiva insatser för att främja jämlika livsvillkor samt förebygga och bryta segregation.</p> <p>I samverkan med berörda nämnder, bolag och övriga parter stärka förutsättningarna för prisrimliga bostäder för äldre.</p>	Påbörjat	2025	<p>Uppdraget samordnas av KS. Exempel på aktiviteter som pågår/planeras för år 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt medverkan i områdesarbetet i Gottsunda-Valsätra och Gränby-Kvarngärdet. • Samverkansarbete med stadsbyggnadsförvaltningen avseende segregation, social hållbarhet samt omkopplingar och synergier mellan arbetet kring effektiv och nära vård. • Nya möten i breda samverkanskonstellationer mellan kommunala verksamheter och civilsamhällesaktörer om bl.a. social infrastruktur för äldre på landsbygden. • Samverkan har inletts med andra kommunala parter för att stärka förutsättningarna för prisrimliga bostäder för äldre, exempelvis så kallade mellanboendeformer.
	Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.	Stärk arbetsplatslärande (APL) och andra former av lärande och utbildning.	Påbörjat	2024	
	Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera öka psykisk ohälsa.	<p>Stärka och prioritera förebyggande insatser för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering, samt stödja efter individens behov.</p> <p>Genomför kompetenshöjande åtgärder för att öka medarbetares kunskap om</p>	Påbörjat	2023	

		<p>hot, våld och andra övergrepp.</p> <p>Utveckla arbetssätt och tidiga och förebyggande insatser för att motverka att äldre utvecklar ett risk- eller missbruk.</p> <p>Utveckla nämndens suicidpreventiva arbete i enlighet med Vägledningen till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner.</p>			
	<p>Nytt uppdrag 2023: Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.</p>	<p>Utveckla arbetet med kris- och krigsberedskap för stärkt motståndskraft inom nämndens verksamheter.</p>	Påbörjat	2025	<p>Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att fördela medel till kommuner i syfte att ge förutsättningar för samtliga kommuner att analysera vilka behov som finns för att utveckla och stärka kommunernas planering och arbete med socialtjänstens och den kommunala hälso- och sjukvårdens civila försvar. Utifrån detta pågår en samordnad planering mellan KLK, socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen för att besluta om vad statsbidraget ska användas till.</p> <p>Huvudfokus under 2023 innefattar i övrigt framför allt att se över och utveckla kontinuitetsplaneringen inom nämndens verksamheter.</p> <p>Arbete med att ta fram en långsiktig planering för den kommunala sjukvårdens och socialtjänstens beredskap pågår för att säkerställa att ordinarie verksamhet kan upprätthållas</p>

					och tillgång till medicin, dokumentation och andra nödvändiga områden kan fortgå vid avbrott och störningar.
	Nämndmål: Kommunens äldre ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv.	I samverkan med övriga kommunala nämnder, civilsamhället och övriga berörda parter fortsätta utveckla Uppsala kommuns äldrevänlighet. Genomför en översyn av nämndens riktlinjer för och uppföljning av föreningsbidrag. Identifiera åtgärder för att uppnå balans mellan utbud och behov av särskilda boenden.	Påbörjat	2024	

